

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 149/2011-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. V. K., S., zastúpeného Advokátskou kanceláriou, B., v mene ktorej koná advokát Mgr. R. H., pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 57/2009-391 z 25. februára 2010 a postupom a oznámeniami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VI/2 Pz 520/10-9 z 15. decembra 2010 a č. k. VI/2 Pz 10/11-6 zo 14. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. V. K. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2011 doručená sťažnosť JUDr. V. K., S. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 a čl. 149 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 57/2009-391 z 25. februára 2010 a postupom a oznámeniami Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. VI/2 Pz 520/10-9 z 15. decembra 2010 a č. k. VI/2 Pz 10/11-6 zo 14. januára 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Okresný súd Nitra, č. k. 15 C 187/2002, rozhodol rozsudkom zo dňa 30. 1. 2009, že:
- odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 1.877,- Eur a náhradu trov 182.- Eur,
a to všetko do 3. dní od právoplatnosti tohto rozsudku,
- súd návrh vo zvyšku zamietá.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v exekučnom konaní EX 877/99 oprávneného S. voči povinnému P. T., bytom: ... (navrhovateľ), o zaplatenie sumy 359.389,61 Sk, súdny exekútor (odporca, sťažovateľ) na základe Upovedomenia o začatí exekúcie určil predbežné trovy exekúcie vo výške 71.880,- Sk. V rámci výkonu súdnej exekúcie došlo k vymoženiu istiny v sume 153.108,71 Sk, k zastaveniu exekúcie v časti 206.158,- Sk pre späťvzatie zo strany oprávneného, a k vymoženiu trov konania v sume 73.672,14 Sk (z toho 1.792,14 Sk ako hotové výdavky, 65.345,50 Sk ako odmena exekútora, a 6.534,50 Sk ako DPH z odmeny). Okresný súd Nitra však mal za to, že súdny exekútor mal mať nárok len na trovy exekúcie podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z., keďže malo prísť k upusteniu od vykonania exekúcie podľa § 46 ods. 3 zákona 233/1995 Z. z., teda odmena exekútora mala byť len 50 % z 20 %, teda 10 % zo základu, ktorým bola vymožená suma vo výške

153.231,61 Sk, čo je po zaokrúhlení 15.330,- Sk. K tejto odmene je ešte možné pripočítať hotové výdavky vo výške 1.792,14 Sk, takže celkové trovy exekúcie pre súdneho exekútora mali byť vo výške 17.122,14 Sk.

Keďže súdny exekútor vymohol na trovách exekúcie sumu 73.672,14 Sk, a mohol oprávnené len sumu 17.122,14 Sk, tak rozdiel vo výške 56.550,- Sk (1.877,- EUR) je odporca povinný vrátiť navrhovateľovi z dôvodu bezdôvodného obohatenia (právny dôvod, ktorý odpadol).

Voči rozsudku Okresného súdu Nitra odporca podal odvolanie, v ktorom žiadal v celom rozsahu zmeniť rozsudok prvostupňového súdu a žalobu zamietnuť.

Krajský súd Nitra, č. k. 7Co 57/2009, rozsudkom zo dňa 25. 2. 2010 rozhodol tak, že:

- odvolací súd napadnutý rozsudok prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku vo veci samej potvrdzuje,

- v zamietavom výroku tento rozsudok mení tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi úroky z omeškania vo výške 16,5 % ročne zo sumy 1.877,- Eur od 8. 2. 2002 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

- odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov prvostupňového konania v sume 182,- Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

- navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že bolo podstatné určiť, v akej výške mal odporca (súdny exekútor) nárok na zaplatenie trov exekúcie vrátane svojej odmeny. Odvolací súd sa v danej veci nestotožnil správnym názorom súdu prvého stupňa, že exekučné konanie skončilo upustením od vykonania exekúcie podľa § 46 ods. 3 EP a nestotožnil s ani s názorom odporcu, že exekúcia skončila vymožením pohľadávky. Odvolací súd prijal záver, že je potrebné postupovať pri určení súdneho exekútora na zaplatenie trov exekúcie ako pri zastavení exekúcie. Tento záver odôvodnil odvolací súd tým, že exekúcia bola v časti (suma 206.158,- Sk) zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. c) EP, a v druhej časti (suma 153.231,61 Sk) mala byť zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) EP (ide o dôvod, že po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané).

Súdny exekútor mal mať preto nárok len na odmenu exekútora podľa § 14 a 15 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. (t. j. len za úkony po 3,31 Eur / úkon a podľa počtu účelne vynaložených hodín). Takto určená odmena exekútora by bola určite nižšia ako suma

17.122,40 Sk, ktorú priznal ako odmenu exekútora súd prvého stupňa, a rozdiel medzi sumou, ktorú súdny exekútor vymohol a ktorú mal právo vymôcť, (a ktorý teda súdny exekútor mal vydať povinnému - navrhovateľovi ako bezdôvodné obohatenie), by bola určite vyššia ako požadoval povinný (navrhovateľ). Keďže však navrhovateľ žiadal len sumu 1.877,- Eur, nemohol mu odvolací súd priznať viac.

Voči uvedeným rozhodnutiam podal odporca podnet na podanie mimoriadneho dovolania podaním zo dňa 17. 5. 2010, doplnené podaním zo dňa 17. 6. 2010, s návrhom na zrušenie oboch rozsudkov...

Prokurátorka Generálnej prokuratúry SR svojim upovedomením o vybavení podnetu zo dňa 15. 12. 2010, č. k. VI/2 Pz 520/10, oznámila, že podmienky na podanie mimoriadneho dovolania nie sú splnené a preto podaný podnet odkladá...

Sťažovateľ na základe predmetného oznámenia zo dňa 15. 12. 2010, č. k. VI/2 Pz 520/10, podal dňa 4. 1. 2011 podnet na preskúmanie zákonnosti vybavenia pôvodného podnetu...

Generálna prokuratúra SR svojim listom zo dňa 14. 1. 2011, č. k. VI/2 Pz 10/11, oznámila, že dôvody na zmenu stanoviska nezistili, podmienky na podanie mimoriadneho dovolania nie sú splnené a preto podaný podnet odkladá...“

Podľa názoru sťažovateľa:

«Okresný súd Nitra a Krajský súd v Nitre preto rozhodli v rozpore so zákonom, keď navrhovateľovi priznali nárok na zaplatenie voči odporcovi z dôvodu vrátenia trov exekúcie ako rozdielu medzi vymoženými trovami exekúcie a „údajne oprávnenými“ trovami exekúcie, keď „údajne oprávnené“ trovy konania určili nesprávne (základ ako bezdôvodné obohatenie - súd prvého stupňa aj odvolací nesprávne, výšku - súd prvého stupňa nesprávne a odvolací súd vôbec neurčil).

Tento rozpor je daný nesprávnym právnym posúdením veci pri určení výšky odmeny súdneho exekútora, nesprávnym posúdením novácie záväzku navrhovateľa, nesprávnym právnym posúdením právneho dôvodu nároku navrhovateľa (škoda versus bezdôvodné obohatenie)...

Takýto výsledok rozhodnutí súdov je nielen v rozpore so zákonom, ale aj úplne vzdialené od zásady práva a spravodlivosti...

Rozsudok Krajského súdu Nitra, č. k. 7 Co 57/2009, zo dňa 25. 2. 2010, bol doručený a nadobudol právoplatnosť dňa 11. 3. 2010. Sťažovateľ podal podnet GR SR na podanie mimoriadneho dovolania dňa 17. 5. 2010. GR SR upovedomila sťažovateľa, že podnet bol daný na prešetrenie Krajskej prokuratúry Nitra. Vzhľadom k tomu, že vo veci sa niekoľko týždňov nič nedialo, sťažovateľ sa bol informovať na Krajskej prokuratúre v Nitre, kde mu oznámili, že podnet vyhodnotili ako dôvodný a odoslali na GP SR so spracovaným písomným návrhom na podanie mimoriadneho dovolania na NS SR. Keďže následne uplynulo niekoľko mesiacov, sťažovateľ sa v decembri 2010 na GP SR písomne domáhal odpovede na svoj podnet, keďže sa blížila lehota na podanie mimoriadneho dovolania v zmysle § 243g OSP.

Až na základe takejto žiadosti sťažovateľa GR SR napísala upovedomenie o vybavení podnetu zo dňa 15. 12. 2010, č. k. VI/2 Pz 520/10, v ktorom oznámila, že podmienky na podanie mimoriadneho dovolania nie sú splnené a preto podaný podnet sa odkladá.

GR SR rozhodovala o podnete sťažovateľa 7 mesiacov a nakoniec oznámila odloženie podnetu, čo bolo v úplnom opaku oproti informácii podanej z Krajskej prokuratúry v Nitre, ktorá spracovala aj písomný návrh na podanie mimoriadneho dovolania.

Sťažovateľ bol oboznámený s informáciou z Krajskej prokuratúry v Nitre a preto nepodával iné návrhy na ochranu svojich práv, ani ústavnú sťažnosť, keďže vychádzal z informácie, že jeho podnetu bude vyhovené a teda tento právny prostriedok ochrany jeho základných práv bude úspešný. Oznámenie GR SR však bolo diametrálne odlišné.

Sťažovateľ svojim prostriedkom - podnetom na podanie mimoriadneho dovolania sledoval legitímny cieľ - ochranu jeho základných práv pri rozhodovaní Krajského súdu v Nitre v rozpore s existujúcou judikatúrou NS SR a ÚS SR, pričom použitý prostriedok mohol a podľa predbežných vyjadrení aj mal dosiahnuť mimoriadne dovolanie a tým ochranu jeho práv.

Z týchto dôvodov navrhujeme, aby lehota na podanie ústavnej sťažnosti voči rozsudkom všeobecných súdov (porušovateľ OS Nitra a KS Nitra) bola v tomto prípade počítaná od definitívneho oznámenia GR SR o odložení podnetu na podanie mimoriadneho dovolania (t. j. od 20. 1. 2011), resp. dovoľujeme si požiadať o odpustenie zmeškania lehoty

z dôvodu neúmerne dlhého vybavovania podnetu Generálnou prokuratúrou a uvádzania pôvodne iného postupu pri vybavovaní podnetu zo strany KP Nitra a zo strany GP SR.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1) Základné právo JUDr. V. K. - právo na právnu istotu a spravodlivosť, právo na majetok, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článkov 1, 20, 46 ods. 1 Ústavy SR, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 57/2009 porušené bolo.

2) Rozsudok Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 57/2009 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3) Základné právo JUDr. V. K. - právo na právnu istotu a spravodlivosť, právo na majetok, právo na súdnu a inú právnu ochranu, právo na ochranu práv a zákonom chránených záujmov podľa článkov 1, 20, 46 ods. 1, 149 Ústavy SR, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, konaním a rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 520/10 zo dňa 15. 12. 2010 a sp. zn. VI/2 Pz 10/11 zo dňa 14. 1. 2011 porušené bolo.

4) Sťažovateľovi JUDr. V. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- EUR..., ktoré je povinná uhradiť Generálna prokuratúra SR v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

5) Nahradiť sťažovateľovi JUDr. V. K. trovy právneho zastúpenia vo výške 314,18 EUR... na účet právneho zástupcu Mgr. R. H...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade považoval za potrebné vysporiadať sa s nedostatočným označením základného práva sťažovateľa „na majetok“, k porušeniu ktorého ako zo strany krajského súdu, tak aj zo strany generálnej prokuratúry malo dôjsť, pričom ustálil, že ide o základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

1. Sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 57/2009-391 z 25. februára 2010, ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd zistil, že napádané rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 5. marca 2010, z čoho jednoznačne vyplýva, že lehota ustanovená pre tento druh konania pred ústavným súdom sťažovateľovi bez akýchkoľvek pochybností uplynula skôr, ako ju podal, a z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty vzhľadom na kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 110/03).

2. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 a čl. 149 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a oznámeniami generálnej prokuratúry č. k. VI/2 Pz 520/10-9 z 15. decembra 2010 a č. k. VI/2 Pz 10/11-6 zo 14. januára 2011, ktorými odložila podnet a opakovaný podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti napádanému rozhodnutiu krajského súdu pre nezistenie dôvodov na jeho podanie, pričom náležite vysvetlila dôvody takéhoto postupu.

Zákonné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania sú upravené v ustanoveniach § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Z týchto ustanovení jednoznačne vyplýva, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, využitie ktorého ako procesného inštitútu patrí výlučne generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej

len „generálny prokurátor“). To znamená, že nejde o základné právo sťažovateľa, ktoré by bolo možné zahrnúť pod čl. 46 ods. 1 a nasl. ústavy.

Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Takým orgánom môže byť aj generálna prokuratúra. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jeho podnetu (podaniu) vyhověli (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na vyhověnie podnetu fyzických osôb alebo právnických osôb na podanie mimoriadneho dovolania neexistuje právny nárok, t. j. osobe, ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho prijatie, resp. akceptovanie, a teda generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá, alebo nepodá mimoriadne dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti viackrát vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03, II. ÚS 14/04, I. ÚS 7/04, II. ÚS 407/06, III. ÚS 146/2010).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

Keďže platná zákonná úprava nezakladá sťažovateľovi právo (právny nárok) na vyhovenie jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora, nevyužitím tohto oprávnenia generálneho prokurátora nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 a čl. 149 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uvedených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2011